

Vene kool vajaks kosmopoliiti

On tõenäoline, et tulevikus hakkab Haapsalu vene gümnaasiumis õpetama Rootsis elav Haapsalus sündinud eestlane Jelena Krönström.

Jelena on õpetaja. Ta elab külas nimega London ja peab ennast kosmopoliidiks. Temas on koondunud mitme rahvuse jooned, mis annab talle huvitava vaatenurga.

Jelena ema on eestlane, isa venelane. Ta on sündinud küll Haapsalus, kuid oma lapsepõlvest osa veetnud Karjalas.

Kui Jelena oli üheksane, naasis perekond Tallinna, kus Jelena käis vene koolis.

Tallinnas õppis Jelena pedagoogilises instituudis vene kirjandust ning oli 31. keskkoolis vene keele õpetaja.

Jelena külastas Haapsalu vene gümnaasiumit, et võimaluse korral tulla siia õpetajaks.

„Venelasi, kes on Eestisse jäänud, tuleb kaasa tirida. Muidu tuleb neist suur takistajate grupp,“ räägib Jelena. „Kui ma saan aidata ja midagi teha... Võib-olla on see minu missioon.“

Missiooni täitmine ei ole lihtne. Vene koolil tuleb enne õpetaja jaoks raha leida, Jelenal on Rootsis aga perekond, kes peab samuti siiatuleku heaks kiitma.

Olen Eestis elanud ja siinse eluga harjumine ei ole mulle probleem, ütleb Jelena. Ta lahkus Eestist 1980. aastal.

„Üks viienda klassi õpilane esitas mulle Haapsalu vene gümnaasiumis kaks väga sügavat küsimust,“ räägib Jelena.

„Esimene kõlas: miks ma valisin vene keele õpetaja töö eesti koolis?

Vastasin, et sellel oli praktiline põhjus, mitte poliitiline. Kuid tahtmatult tuli hiljem juurde ka poliitiline külg.

Teine küsimus oli, kellena ma ennast tunnen, kas eestlase, rootslase või venelasena.

Ma õppisin vene koolis, vene keel oli mu esimene keel. Hiljem tuli eesti keel juurde. Kui ma Karjalast tagasi tulin, tundsin ennast rohkem venelannana. Lühikese aja pärast eestlannana.

Kui läksin Rootsi, tundsin ennast väliseestlasena. Vahel tunnen ennast kosmopoliidina, olen kodus seal, kus ma olen.“

Jelena sõnul oli ta vene gümnaasiumis natuke šokis. „Klassides oli parem — algklassidel olid pildid ja maalid seintel. Aga koridorid, tualetid ja söökla olid depressiivsed.“

Õpilaste suhtumine on natuke agressiivne. Paljude suhtlemise eetika on madal. Loomulikult oli ka väga viisakaid õpilasi.

Erinevalt rootslastest olid isegi 12. klassi õpilased lapsed.

Nagu ma ka ise mäletan, on siingi kool väga autoritaarne. Rootsi koolides on suhtlemine õpilaste ja õpetajate vahel sõbralikum, kõik sinatavad. Vaid kuningale ei tohi sina öelda.“

Jelena näeb siinset elu normaalsest ühiskonnast tulnu silmadega. Ta peab nähtut paratamatuks, kuid jätab mulje, et teab, kuidas ka tüdinud lapse silmadesse sädet tuua.

IVAR SOOPAN